

РЕШЕНИЕ

№ 7110

гр. София, 29.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 52 състав,
в публично заседание на 27.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Силвия Димитрова

при участието на секретаря Албена Илиева, като разгледа дело номер **4655** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по постъпила жалба от [фирма], [населено място], депозирана чрез пълномощника адв. А. Р. от САК срещу Отказ на Директора на Национално тол управление при Агенция „Пътна инфраструктура“ за възстановяване на недължимо внесени винетни такси по чл.10, ал.1, т.1 от Закона за пътищата за 13 ППС., обективиран в т. II на писмо изх. №53-00-427/16.04.2021 г. В жалбата са изложени подробни доводи за незаконосъобразност на оспорения отказ с твърдения, че същият е неправилен и необоснован, издадено в противоречие с материалния закон. По същество счита, че е налице неоснователно обогатяване на НТУ, поради което иска същият да бъде отменен и ответникът да бъде задължен да възстанови сумата, заплатена за повторно издадените на 22.02.2021 г. винетки. Претендира присъждането на разноски.

Ответникът, Директора на НТУ при А., чрез процесуалните си представители юрисконсулт С. Л. в представен писмен отговор оспорва жалбата с доводи за нейната неоснователност. Излагат твърдения за законосъобразност на оспореното волеизявление, като издадено от компетентен орган, при спазена форма и при липса на нарушения на административнопроизводствените правила, като при издаването на акта не е нарушен и материалния закон. Предвид това счита, че жалбата следва да бъде отхвърлена. Претендира се присъждането на разноски за юрисконсултско възнаграждение.

По делото са събрани писмени доказателства. Приложено е заверено копие от

образуваната пред административния орган преписка.

Административен съд – София-град, Второ отделение, 52 състав, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, във връзка с доводите и твърденията на страните, приема за установено следното.

Не е спорно между страните, а това се установява и от доказателствата по делото, че на 27.01.2021 г. оспорващото дружество е закупило годишни електронни винетки за собствените му 13 ППС, описани в жалбата. От приложенияте към преписката Свидетелства за регистрация на МПС се установява, че същите са собственост на жалбоподателя. Срокът на валидност на винетките е от 01.02.2021 г. до 31.01.2022 г., като стойността на всяка от тях е по 97 лева. След като собственикът е констатирал, че при закупуване на винетките е била допусната техническа грешка, изразяваща се в посочване на грешна категория на ППС /вместо „Превозно средство <= 3,5 тона“ е посочено „Ремарке на лек автомобил (брутно комбинирано тегло на превозно средство и ремарке > 3,5 тона), на 09.02.2021 г. дружеството е подало до НТУ при А. заявление за корекция на въведените от него данни за тези 13 ППС. С писмо от 19.02.2021 г. Директора на НТУ е отказал да извърши исканите корекции. Предвид направения отказ, на 22.02.2021 г. дружеството е закупило нови 13 винетки за същите автомобили, като е посочило вярната им категория - Превозно средство <= 3,5 тона“. Така закупените винетки са със срок на валидност от 23.02.2021 г. до 22.02.2022 г. и на стойност също по 97 лева всяка или общо 1261 лева.

Като е счел, че НТУ е получило втори път сумата от 1261 лева без правно основание, на 25.02.2021 г. оспорващият е депозирал покана за доброволно възстановяване на сумата, платена за първите закупени винетки като недължимо платена. Отговор от ответника не е последвал.

След измененията в ЗП (ДВ бр.23 от 19.03.2021 г.), на 01.04.2021 г. дружеството е подало 13 заявления за промяна на допусната техническа грешка при деклариране на данни относно регистрационния номер на ППС, включително на държавата, в която е регистрирано или неговата категория по реда на чл.10а, ал.3б ЗП, касателно декларираната категория на ППС при издаване на винетките от 27.01.2021 г. Едновременно с това е депозирало и заявления за възстановяване на заплатени суми за издаването на вторите винетки за същите ППС.

С обжалваното в настоящото производство писмо дружеството е уведомено, че искането за изправяне на допусната грешка е удовлетворено и НТУ е валидирано издадените на 27.01.2021 г. 13 електронни винетки. Съобразно разпоредбата на чл.10а, ал.3б, изр. второ ЗП, съгласно която промяната в данните на електронната винетка има действие от момента на извършване на корекцията и има срок на валидност до изтичането на срока на валидност на първоначално издадената, както и предвид изявленията на ответника, следва да се приеме, че същите са валидирани от 01.04.2021 г., за което дружеството е уведомено с писмото от 16.04.2021 г. Със същото писмо в т.ІІ от същото възстановяване на сумите, заплатени за издадените на 22.02.2021 г. винетки е отказано. Отказът е обоснован с разпоредбите на т.ІІІ.1. и т.ІІІ.1.2 от Процедурата за възстановяване на недължимо внесени такси по чл.10, ал.1, т.1 ЗП, като е прието, че искането не попада в хипотезите на тези разпоредби.

Съобразно увеженото искане на дружеството за корекция в данните за винетките, издадени на 27.01.2021 г. и издадените валидни такива на 22.02.2021 г. се стига до извода, че по отношение на 13-те МПС за периода от 01.04.2021 г. до 31.01.2022 г. са налице две валидни винетки, съответно по които е заплатена и дължимата винетна

такса.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи: Жалбата е депозирана в законоустановения в чл.149, ал.1 АПК срок. Липсват данни за датата на която е получено оспореното писмо, но доколкото същото е издадено на 16.04.2021 г., а жалбата е входирана в съда на 27.04.2021 г., следва извода, че срокът за оспорване е спазен. Оспореното писмо, в частта, в която обективира отказ за възстановяване на недължимо внесени винетни такси по чл.10, ал.1, т.1 от Закона за пътищата, съдът приема, че е годен за оспорване по съдебен ред административен акт. За оспорвания, като адресат на неблагоприятен за него акт, е налице правен интерес от неговото оспорване.

С оглед изследване на подведомствеността като процесуална предпоставка за предявяването на жалбата пред административните съдилища, настоящият състав взе предвид следните аргументи: Винетната такса е вид пътна такса, установена за плащане със закон - чл.10, ал.1 от Закона за пътищата (ЗП). Обхватът на платената пътна мрежа, за ползването на която е установена тази такса, се определя от Министерски съвет (чл.10, ал.3) и заплащането става по Тарифа, приета също от Министерски съвет (чл.10, ал.6). Средствата, събрани от винетни такси, постъпват в държавния бюджет. Ползването на платената пътна мрежа без да е заплатена съответна винетна такса е скрепено с административна санкция, установена в закон (ЗДвП). Следователно, предвид характера и произхода на тази такса, същата следва да се окачестви като държавна такса - публично държавно вземане по чл. 162, ал. 2, т. 3 от ДОПК. Последното е и изрично регламентирано в чл. 55 от Закона за пътищата, съгласно който невнесените такси по чл.10 и таксите по чл.18 се събират от териториалните поделения на Националната агенция за приходите заедно с лихвите по Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания и по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Правоотношенията, които се развиват между държавата и физическите и юридическите лица по повод събирането на публични държавни вземания, каквито са държавните такси, неизчерпателно изброени в чл. 4 ЗДТ и изрично посочени в други закони, са с публичноправен характер. Когато съответното лице е платило недължимо или е надвнесло в полза на бюджета суми като държавна такса, вземането му има частноправен характер. В някои случаи за такива вземания, когато законът изрично посочва процесуален ред за събиране на таксите (например чл.55 от Закона за пътищата) определя реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс за събиране на определени невнесени такси), редът за възстановяване на надвзети или недължимо събрани държавни такси следва да е редът на съответния процесуален закон. В други случаи, когато заплащането на таксата е условие за даване на търсената защита или съдействие (например при съдебните такси и останалите хипотези на чл.4 ЗДТ), редът за възстановяване на надвзети или недължимо събрани държавни такси е искане, отправено до държавния орган, в чиято полза е събрана таксата. Редът и условията за възстановяване на винетни такси е уреден в Процедура за възстановяване на недължимо внесени такси по чл.10, ал.1, т.1 от ЗП, утвърдена от Председателя на УС на А.. Тъй като източник на вземането не е гражданско правоотношение, възстановяването на недължимо внесени или надвнесени такси не може да се осъществи по пътя на предявяване на кондикционен иск (гражданскоправен ред). Когато при или по повод изпълнението на тази административна дейност бъдат причинени вреди от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на

държавните органи, лицата имат право да търсят обезщетение за понесените вреди. На следващо място субектът (Агенция "Пътна инфраструктура"), на когото държавата е възложила събирането на процесната пътна такса, също обосновава извод за типична административна дейност, свързана с неравнопоставеност на субектите и отношения на власт и подчинение. Съгласно Закона за администрацията Председателят на Агенция "Пътна инфраструктура" е орган на изпълнителната власт, а самата Агенция е неговата администрация, чрез която се осъществявала дейността на този орган. Съгласно чл.10, ал.10 от Закона за пътищата и чл.3, ал.5 от Наредбата за условията, реда и правилата за изграждане и функциониране на смесената система за таксуване на различните категории пътни превозни средства на база време и на база изминато разстояние (Наредбата) Агенция "Пътна инфраструктура" осъществява правомощията на държавата във връзка със събирането на пътните такси по този член и функциите на лице, събиращо пътни такси. Съгласно чл. 21 от Закона за пътищата Националната агенция "Пътна инфраструктура" към Министерския съвет се преобразува в Агенция "Пътна инфраструктура" към министъра на регионалното развитие и благоустройството и е юридическо лице на бюджетна издръжка към министъра на регионалното развитие и благоустройството, със седалище С. и със специализирани звена: областни пътни управления, Национално тол управление и Институт по пътища и мостове. В чл.21, ал.3 от Закона за пътищата са изброени правомощията на Агенцията, сред които са организиране на събирането на винетни такси, тол такси и други такси, предвидени в закона, осъществяване функциите на държавна пътна администрация, подпомагане на министъра на регионалното развитие и благоустройството, който от своя страна контролира дейността и бюджета на Агенцията. Съгласно Правилника за структурата, дейността и организацията на работа на Агенция "Пътна инфраструктура" (чл.2 и чл.4) Агенцията е юридическо лице на бюджетна издръжка към министъра на регионалното развитие и благоустройството със седалище в С., и със специализирани звена - областни пътни управления, Национално тол управление и Институт по пътища и мостове. Агенцията осъществява своята дейност чрез централна администрация и чрез специализираните звена по чл. 21, ал. 2 от Закона за пътищата. Съгласно чл. 33а от Правилника, Националното тол управление е специализирано звено на А., което изпълнява всички функции на Агенцията като лице, събиращо пътни такси по чл.10, ал.1 и ал.2 ЗП. Съгласно чл.3, ал.5 от Наредбата за условията, реда и правилата за изграждане и функциониране на смесена система за таксуване на различните категории пътни превозни средства на база време и на база изминато разстояние Агенция "Пътна инфраструктура" осъществява, съобразно своите компетенции, правомощията на държавата във връзка с функциониране на смесената система за таксуване на различните категории пътни превозни средства на база време и на база изминато разстояние, както и дейността по практическото прилагане, въвеждането, функционирането и контрола на Електронната система за събиране на пътни такси по чл.10, ал.1 от Закона за пътищата. Анализът на всички изброени по-горе разпоредби налага извода, че се касае за правоотношение, възникнало от дейност по събиране на държавна такса, определена със закон, в полза на държавата, която дейност се реализира от орган с властнически правомощия, т. е. налице е административна дейност, основана на власт и подчинение, а не търговска или друга независима икономическа дейност на ответника с цел печалба. Поради липсата на облигационни отношения между равнопоставени субекти, споровете, възникнали в резултат на

описаната дейност, са в компетентността на административните съдилища.

Предвид това жалбата е процесуално ДОПУСТИМА. Разгледана по същество, същата е и ОСНОВАТЕЛНА.

Съгласно изричната разпоредба на чл.168, ал.1 АПК съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен, въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл.146 АПК, като съгласно ал.2 на същия член съдът обявява нищожността на акта, дори да липсва искане за това.

Съдът приема, че оспореното в настоящото производство писмо е издадено от компетентен орган. Както се каза по-горе, НТУ не е самостоятелно юридическо лице, а е специализирано звено към А.. В този смисъл материално компетентен административен орган е ръководителят на юридическото лице на бюджетна издръжка, в случая Председателя на управителния съвет на А. (арг. чл.19, ал.4, т.1 от ЗА вр. чл.11, ал.2, т.1 Правилника). Съгласно чл 22, ал.3 от ЗП ръководителите на звената по ал.1 (специализираните звена, сред които е и НТУ) или упълномощени от тях длъжностни лица представляват Агенцията във връзка с дейността, която осъществяват. От приложеното по делото пълномощно № П-12/27.10.2020 г., е видно, че Председателя на УС на А. е упълномощил Директора на НТУ да изпълнява част от неговите правомощия, вкл. да подписва кореспонденция и документи, свързани с организацията и дейността на работа на НТУ (т. 8). Последното, макар и непрецизно осъществено, съдът приема като надлежно делегиране на правомощия за случаите по чл.55 от ЗП, вр. чл. 4б ЗДГ, което предпоставя надлежна пасивна легитимация на ответника по настоящето дело.

При издаване на оспорения отказ съдът счита, че е спазена формата на акта, доколкото в специалния закон липсват различни от установените в чл.59, ал.2 АПК изисквания. Макар че е издаден под формата на писмо, същият съдържа фактически и правни основания, мотивирали административния орган да постанови отказ, което е предпоставка за правилното упражняване на съдебния контрол. В хода на проведеното административно производство не се констатираха допуснати нарушения на процесуалните правила.

С оглед наведените в жалбата доводи, спорно по делото е правилното прилагане на материалния закон спрямо установените факти и обстоятелствата, и по-конкретно подлежи ли на връщане втората заплащаната сума за винетни такси за 13 МПС, собственост на дружеството, след като искането за изправяне на допуснатата грешка е удовлетворено и НТУ е валидирано предходните издадени на 27.01.2021 г. 13 електронни винетки за същите МПС.

За да откаже възстановяване на исканата сума ответникът се позовава на разпоредбите на т.III.1. и т.III.1.2 от Процедурата за възстановяване на недължимо внесени такси по чл.10, ал.1, т.1 ЗП, публикувана на официалната електронна страница на Агенция "Пътна инфраструктура", като приема, че хипотезите на тези разпоредби не са налице. Съдът приема, че тази процедура има характер на вътрешни правила, като разписаното в нея не следва да противоречи на разпоредбите на закона като нормативен акт от по-висока степен. В случая ответникът неправилно се е позовал на тези разпоредби, тъй като същите са относими към случаите на деклариращи

еднакви данни за МПС и един и същ период на валидност на винетките или разлика от 3 до 5 дни. В случая се установи, че в първите винетки грешно е посочена категорията на ППС, като тази грешка е изправена, считано от 01.04.2021 г., от която дата тези винетки са валидирани. Затова и до 01.04.2021 г. по отношение МПС, издадените на 27.01.2021 г. не са били валидни. Установи се също, че тези винетки са валидни от 01.04.2021 г. до 31.01.2022 г., както и че по отношение на същите МПС има издадени винетки и заплатени винетни такси за периода 23.02.2021 г. – 22.02.2022 г. Следователно за периода от 01.04.2021 г. до 31.01.2022 г. по отношение на същите МПС е налице два пъти заплатена винетна такса.

Съгласно чл.55 ЗП възстановяването на недължимо внесени такси по чл. 10 и по чл. 18 ЗП се осъществява по реда на Закона за държавните такси.

Съдът приема, че в случая е налице недължимо внесена винетна такса за периода на дублиране 01.04.2021 г. – 31.01.2022 г., а не за целия период на валидност на винетките, издадени на 22.02.2021 г., заплатените за които суми е поискал да му бъдат върнати. Към датата на закупуване на вторите винетки дружеството не е имало валидни винетки за 13-те МПС предвид допуснатата грешка в категорията на МПС, което съгласно правилото на чл. 5, ал. 3 от Наредбата е довело до недействителност на тези винетки. Следователно, за него е било налице основание, за да използва законосъобразно пътната мрежа, да закупи валидни винетки. Именно въз основа на тях МПС са се движили в периода от 23.02.2021 г. до 01.04.2021 г., от която дата са валидирани и първите закупени на 27.01.2021 г. винетки. След валидиране на винетките от 27.01.2021 г. сумите, платени по винетките от 22.02.2021 г. за периода на действие на винетките от 27.01.2021 г. се явяват платени на отпаднало основание, тъй като за периода от 01.04.2021 г. до 31.01.2022 г. за същите МПС вече е признато, че има заплатени винетни такси и валидни винетки. Не се явяват платени без основание или на отпаднало основание сумите за винетни такси за периода от 01.02.2022 г. до 22.02.2022 г., тъй като за този период няма извършено друго плащане.

Макар изрично да не е предвидено частично връщане на заплатени суми от рода на процесните, налице е общ институт на правото - неоснователно обогатяване - чл.55, ал.1, предложение трето ЗЗД – всеки, който е получил нещо на отпаднало основание, е длъжен да го върне. В случая основанието за заплащане на винетни такси за периода 01.04.2021 г. – 31.01.2022 г. е отпаднало вследствие на уважените от ответника заявления за промяна на допуснати технически грешки при деклариране на данни, вследствие на което са валидирани винетките от 27.01.2021 г. със срок на валидност от 01.04.2021 г. до 31.01.2022 г. Предвид това и с оглед срока на валидност на винетките от 22.02.2021 г. за този период винетната сула се явява платена два пъти.

За да има основателност на претенцията следва обедняването на едно лице да е за сметка на другото – и точно тези лица да са страните по делото. Разместването на имуществени блага от патримониума на жалбоподателя към този на ответника трябва да е еквивалентно – с колкото е обеднял жалбоподателя, с толкова да се е обогатил ответника и то в случай, че се е обогатил точно за негова сметка. В случая се установи, че е налице плащане, което не е възстановено от ответника. Следователно, последният се е

обогатил със сумата за 13-те годишни винетни такси за периода 01.04.2021 г. – 31.01.2022 г., които са заплатени два пъти, като обогатяването му е на отпаднало правно основание. В тази връзка доводите на ответника, че доколкото сумите от заплатени винетни такси постъпват директно в републиканския бюджет, същият не се е обогатил неоснователно, не се възприемат от настоящия съдебен състав като основание за правилност на отказа. Съгласно чл.10, ал.10 ЗП Агенция "Пътна инфраструктура" осъществява правомощията на държавата във връзка със събирането на пътните такси по този член и функциите на лице, събиращо пътни такси, както и по управлението на смесената система за таксуване на различните категории пътни превозни средства на база време и на база изминато разстояние, както и дейността по практическото прилагане, въвеждането, функционирането и контрола на системата за събиране на пътните такси. Агенцията осъществява своята дейност чрез централна администрация и чрез специализираните звена по чл.21, ал.2 от Закона за пътищата. Съгласно чл. 33а от Правилника за структурата, дейността и организацията на работа на Агенция "Пътна инфраструктура", Националното толо управление е специализирано звено на А., което изпълнява всички функции на Агенцията като лице, събиращо пътни такси по чл.10, ал.1 и ал.2 ЗП. При тази законодателна уредба съдът приема, че като орган, на когото е възложено събирането на държавни такса, макар и за сметка на държавния бюджет, същият е и отговорен за нейното връщане.

Следва да се посочи също, че е без значение дали причините за връщане на недължимо платените такси са резултат от поведението на ответника или на негови служители. Неоснователно е и твърдението на ответника, че неоснователно обогатяване би било налице само ако срещу съответната платена сума не е предоставена електронна винетка. При установено отпаднало основание за плащане на държавната такса, независимо от причините за това, същата подлежи на връщане.

Както бе отбелязано по-горе, съгласно чл. 55 от ЗП възстановяването на недължимо внесени такси по чл.10 и по чл.18 се осъществява по реда на Закона за държавните такси. Съгласно чл. 4б от Закона за държавните такси недължимо платени такси се връщат по искане на заинтересованата страна. В случая такова искане е депозирано при ответника, но неправилно не е удовлетворено.

Гореизложеното мотивира настоящият съдебен състав да приеме жалбата за основателна, а оспореният отказ за незаконосъобразен, поради което следва да бъде отменен. Доколкото естеството на случая не позволява решаването на въпроса по същество, съдът на основание чл. 173, ал. 2 от АПК, следва да изпрати делото като преписката на Директора на НТУ за ново произнасяне, съобразено със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона, дадено в мотивите на настоящето решение.

При този изход на делото основателно се явява съевременно направеното от оспорващия искане за присъждане на направените от него разноски, съобразно разпоредбата на чл.143, ал.1 АПК. Видно от доказателствата, същите възлизат на 350 лева, от които внесена държавна такса от 50 лева и адвокатски хонорар в размер на 300 лева, заплатен в брой, видно от

приложения договор за правна защита и съдействие. Следователно, тази сума ЮЛ, чийто орган е издал отменения отказ, а именно Агенция „Пътна инфраструктура“ следва да бъде осъдено да заплати на оспорващото дружество.

Водим от гореизложеното и на основание чл.173, ал.2 АПК Административен съд – София-град, Второ отделение, 52 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Отказ на Директора на Национално тол управление при Агенция „Пътна инфраструктура“ за възстановяване на недължимо внесени винетни такси по чл.10, ал.1, т.1 от Закона за пътищата за 13 ППС., обективиран в писмо изх. №53-00-427/16.04.2021 г.

ИЗПРАЩА ПРЕПИСКАТА на Директора на "Национално Т. управление" за ново произнасяне по депозираните от [фирма], [населено място] на 01.04.2021 г. 13 заявления за възстановяванена недължимо внесени такси по чл.10, ал.1 ЗП, съобразено със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящето решение, в 14-дневен срок, считано от влизане в сила на настоящето решение.

ОСЪЖДА Агенция „Пътна инфраструктура“ да заплати на [фирма], [населено място] деловодни разноски в размер на 350 /триста и петдесет/ лева.

Решението подлежи на обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от уведомяване на страните, на които на основание чл.138 АПК да се изпрати препис от същото.

СЪДИЯ: